

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

ครั้งรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ	เจริญรธรรมมาบูชาฉลอง
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง	ดูสูงล่องลอยฟ้านภาลัย
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น	เป็นที่เล่นนาวาคงคาใส
ที่พื้นลานฐานบัวถมถัดบันได	คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด	ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
ที่องค์ก่อย่อเหลี่ยมสลับกัน	เป็นสามชั้นเชิงชานตระหง่านงาม
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น	ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นชั้นสาม
ประทักจินจินตนาพยายาม	ได้เสร็จสามารถบอานบอิกวันท์
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย	ด้วยพระพายพัดเวียนดูเหียนหัน
เป็นลมทักจินนาวรรตนำอัศจรรย์	แต่ทุกวันนี้ชราหนักหนานัก
ห้องค้ำฐานราญราวถึงเก้าแฉก	เผยอแยกยอดทรวดก็หลุดหัก
โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก	เสียดายนักนึกน่าน้ำตากระเด็น
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ	จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น	คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น
ขอเดชะพระเจดีย์ศรีมาศ	บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
เข้าอุตสำหรับมาเคารพอภิวันท์	เป็นอนันต์อนิสงส์ดำรงกาย
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์	ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
ทั้งทุกขโศกโรคภัยอย่าใกล้กราย	แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์
ทั้งโลโกโทโสแลเมหะ	ให้ชนะใจได้ออย่าไหลหลง
ขอฟังเพื่องเรื่องวิชาปัญญา	ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว	อย่าเมามัวหมายรักสมครสมาน
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ	ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร
พอกกราบพระปะดอกปทุมชาติ	พบพระธาตุสถิตในเกสร
สมถวิลยินดีชุลีกร	ประคองซ่อนเชิญองค์ลงนาวา
กับหนูพุดมัสการสำเร็จแล้ว	ใส่ขวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา
มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา	ไม่ปะตาดันออกยิ่งตกใจ
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ	ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
โอ้บุญน้อยลอยลับครรโลโลก	เสียน้ำใจเจียนจะคืนสิ้นชีวิต
สุดจะอยู่คู่อื่นไม่พินโศก	กำเรบโรคร้อนฤทัยเฝ้าไฟฝัน
พอตรูตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ	ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ประทับทำหน้าอรุณอรามหลวง	ค่อยสร้างทรวงทรงศีลพระชินสีห์
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรา	ไว้เป็นที่โสมนัสทัศนาศนา
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป	ทั้งสถูปบรมธาตุพระศาสนา
เป็นนิสัยไว้เหมือนเดือนศรืธา	ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
ไซ้จะมีที่รักสมัครมาด	แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ซึ่งครวญคร่ำทำที่พิริพีไร	ตามวิสัยกาพย์กลอนแต่ก่อนมา
เหมือนแม่ครัวคั่วแกงพะแนงผัด	สารพัดเพี้ยญชั่งเครื่องมังสา
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา	ต้องโรยหน้าเสียดักหนอยอร้อยใจ
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น	อย่านึกนินทาแถลงแห่งไหน
นักเลงกลอนนอนเปล่าก็เศร้าใจ	จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอย

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์

หน้า ๒๓ - ๒๕